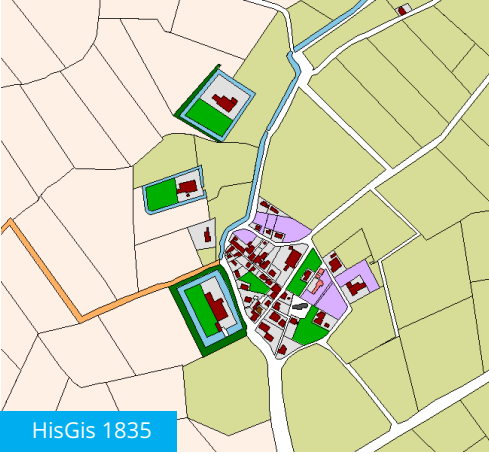

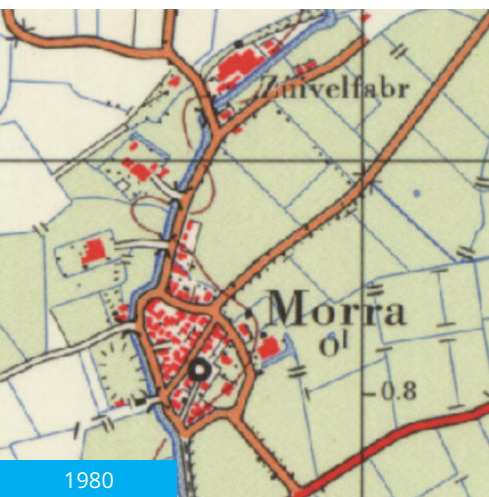
HisGis 1835

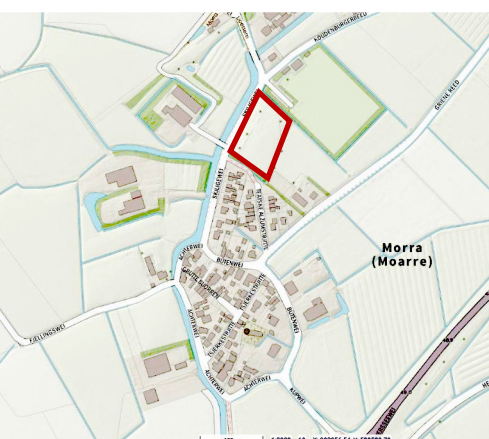
1900

1935

1980

Het dorp Morra ligt op de zuidelijke kwelderwal van de Peazens zoals die waarschijnlijk tot de 8e eeuw is in het gebied lag. Het dorp zelf wordt genoemd in 1422 maar de terp is veel ouder. De naam Morra komt van "Hoitet tho Morra" en wordt in 1500 Morrum genoemd. Dat Morra is verwant met moor of moer en duidt op de veenachtige omgeving.

Morra ligt op de rand van een kwelderwal en het meer zuidoostelijke gebied was eeuwenlang drassig en moerassig. In dit gebied, de Kolken, lag ongeveer één kilometer zuidelijk van de terp een klooster genaamd Weerd.

De terp van het huidige dorp werd op de hogere delen aan de noordwestzijde begrensd door statige boerenplaatsen. Dit zijn nu nog Oldhuistrastate en Nittermastate. De terp zelf was door een vaart, de Dykster en Moarster Feart, verbonden met de Súd Ie en de Ioswal tussen Anjum en Moddergat.

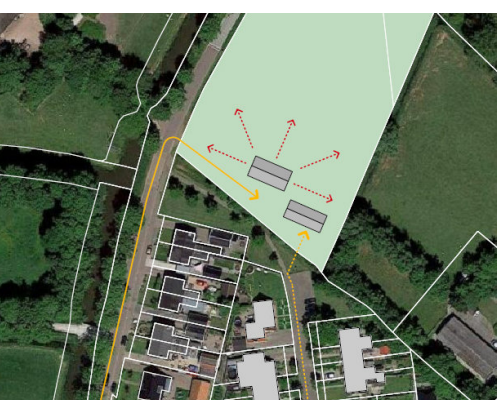
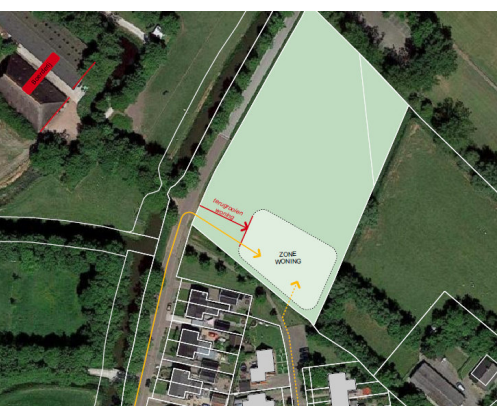
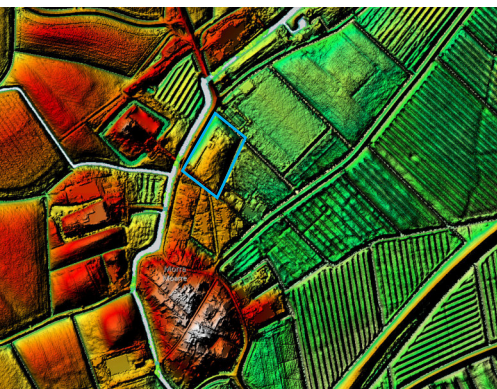
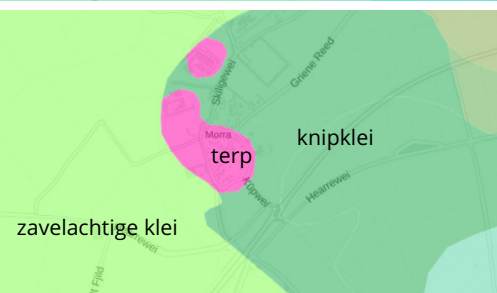
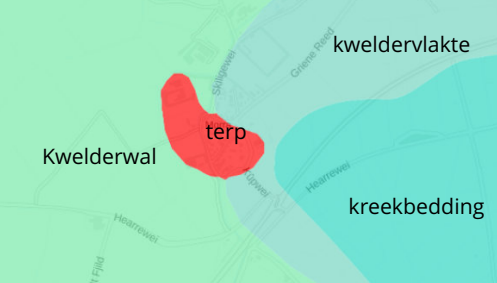
Het dorp kende een bloeiperiode toen de spoorlijn naar Anjum werd aangelegd. Daarmee verscheen ook een zuivelfabriek ten noorden van het dorp. Vanaf dat moment kent het dorp een bescheiden toename in omvang die vooral gesitueerd wordt aan de Skyligerwei. In eerste instantie zien we op de kaart in de jaren dertig enkele arbeiderswoningen. Van deze serie Delfts Rood resteert nu nog één exemplaar. In de jaren zeventig verrijzen aan de Skyligerwei een aantal moderne arbeiderswoningen en in de decennia daarna groeit Morra verder naar het noordoosten en zien we vooral vrijstaande woningen verschijnen tussen de Skyligerwei en de Griene Reed.

Het gebied tussen deze twee wegen is een redelijk besloten gebied en tegenover de zuivelfabriek ligt al sinds de jaren tachtig een sportveld. Tussen de Griene Reed en de Skyligerwei verdichtte het dorp langs een schuin pad tussen de Bûtenwei naar de brug over de Dykster Feart. Dit zal later de Teatske Alzum strjitte worden.

De grens van het dorp wordt tussen deze structuren bepaald door een singel die haaks op de Griene Reed ligt en de verkavelingsrichting van dit gebied volgt. De Dykster Feart loopt hier schuin doorheen en knikt lichtjes bij de reed van Oldhuistrastate. Dit draagt bij aan de beleving dat het dorp hier begint. Het studiegebied ligt aan de linkerzijde, even voordat het dorp gevoelsmatig betreden wordt.

Het studiegebied ligt deels binnen de bebouwde kom van Morra. Historisch gezien lag het buiten de terp en dus buiten het dorp. Dit is ook geomorfologisch en aan de hand van de grondsoorten nog steeds duidelijk. Het veld vormde samen met enkele andere kavels een overgang tussen de kleigronden en het meer natte gebied van de Kolken.

Van oudsher was het gebied loodrecht verkaveld op de Griene Reed. Dat is op de hoogtekartaat nog steeds te onderscheiden. Maar het studiegebied is vandaag de dag afwijkend opgebouwd en kenmerkt zich door een langer deel langs de Skyligerwei en een opgehoogd deel achter een boomsingel die parallel aan die weg is aangebracht. Herkomst van deze structuur is onbekend en kan herleid worden tot het begin van de jaren zeventig. Waarschijnlijk hangt dit samen met de bouw van de moderne arbeiderswoningen.

De beplanting op het veld is bepalend voor de beleving van de omgeving. Door de beplantingsstructuur wordt het zicht vanaf de Skyligerwei naar de omgeving beperkt. Weliswaar wordt deze structuur bij tijd en wijle ingeboet maar zij vormt nu wel een historische structuur.

Als we dit afzetten tegen de architectonische verkenning valt op dat deze inzet op het doorzetten van de verkavelings- en bebouwingsstructuur die ingezet is in de jaren zeventig. Daarmee wordt de nieuwbouw dus gekoppeld aan de dorpse structuur. Tegelijkertijd wordt gerefereerd aan de Oldhuistrastate aan de overzijde van de Dyksterfeart. Het plan koppelt daarmee stedenbouwkundig en landschappelijk zaken aan elkaar die weinig met elkaar te maken hebben. Daarnaast wordt de bestaande beplantingsstructuur totaal genegeerd terwijl deze essentieel is voor de beleving. Uiteindelijk wordt een nokrichting voorgesteld die gekoppeld wordt aan de moderne arbeiderswoningen uit de jaren zeventig maar tegelijkertijd ook weer gericht wordt op de Teatske Alzumstrjitte.

Het plan hinkt dus op verschillende ideeën en gedachten. Daarmee wordt het een onbegrijpelijk verhaal wat geen recht doet aan de cultuurhistorische onderlegger en de landschappelijke kwaliteiten.

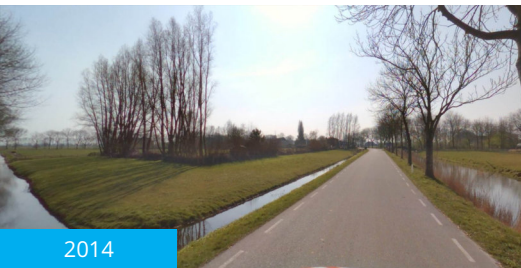
Op de volgende pagina worden een aantal overwegingen gegeven die in het plan moeten worden uitgewerkt en die stedenbouwkundige en landschappelijke randvoorwaarden vormen voor een in te dienen plan.

Vooropgesteld kan geconcludeerd worden dat een uitbreiding van het dorp in deze richting past binnen de historische groei van Morra. Maar dient ook gesteld te worden dat dit wellicht de laatste uitbreiding zal zijn van het dorp.

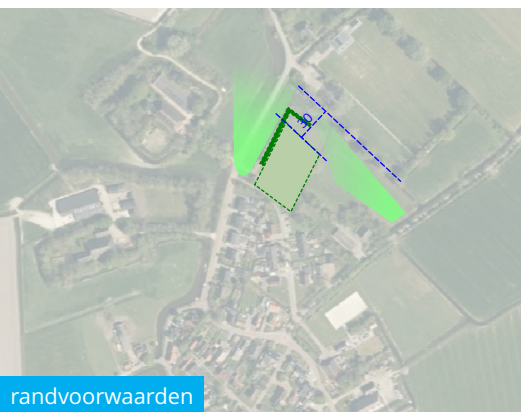

2008

2014

randvoorwaarden

dorsuitbreiding

dorpwoning

veldwoning

Omdat de groenstructuur aan de westzijde van onderhand een historische structuur is en de verkavelingstructuur voor de jaren tachtig al dusdanig veranderd is dat de richting vanaf de Griene Reed moeilijk nog te onderscheiden is, kan gesteld worden dat het veld ten oosten van de groenstructuur een eigen identiteit kent. De inrichting van het veldje kan dus los gezien worden van de omringende landschappelijke elementen. Wel zijn er enkele randvoorwaarden die gelden voor de lokatie. Voor woningbouw geldt een afstand 30 meter tot het naast gelegen sportveld. Verder zijn er doorzichten en ruimtes die van belang zijn voor de beleving en de ruimtelijke kwaliteit.

Ruimtelijk pleit de gemeente voor het vrijhouden van de open zone langs de Skilligerwei. Verdere verstedelijking langs deze as is ongewenst. De voorgestelde inrichting als spiegelbeeld van het over de Moarster Feart gelegen erf wordt dus in ieder geval niet gevolgd.

Invulling van het veldje is afhankelijk van de hoeveelheid toe te voegen woningen en de ontwikkelingen van het dorp. Bij toevoegen van meerdere woningen aan het dorp is verlenging van de Teatske Alzumstrjitte meest voor de hand liggend. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om meerdere woningen aan het dorp toe te voegen.

Bij toevoeging van slechts één enkele woning zijn er meerdere mogelijkheden. De woning kan opgevat worden als deel van het dorp of als een losse woning op het platteland. De koppeling in de vorm van de opgang naar het erf is dan aan de Teatske Alzumstrjitte of verder weg aan de Skilligerwei.

Een veldwoning is niet beleidsmatig onmogelijk. Hieronder is aangegeven hoe een positionering aangesloten op het dorp kan plaatsvinden

